

Wymiary motywacji osiągnięć siatkarek i siatkarzy trenujących w klubie *Sparta Grodzisk Mazowiecki*

Achievement motivation of male and female volleyball players from the *Sparta Grodzisk Mazowiecki Sport Club*

Alicja Gorący, Małgorzata Opacińska

Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki, Pruszków

Streszczenie

Cel pracy: Poszukiwanie różnic w zakresie motywacji osiągnięć siatkarek i siatkarzy.

Material i metody: Na pytania kwestionariusza SOQ badającego motywację osiągnięć odpowiedziało 20 kobiet i 20 mężczyzn w wieku 20 – 30 lat, uprawiających piłkę siatkową w klubie *Sparta Grodzisk Mazowiecki*.

Wyniki: Badania wykazały istnienie różnic w zakresie dwóch wymiarów: motywacji celów osobistych (wyższy poziom cechował siatkarki, $p < 0,05$) oraz motywacji zwyciężania (wyższy poziom charakteryzował siatkarzy, $p < 0,001$).

Wnioski: Zaobserwowane związane z płcią różnice i podobieństwa w zakresie motywacji sportowych wskazują na potrzebę motywowania w kierunku współzawodnictwa.

Słowa kluczowe: Różnice związane z płcią, motywacja osiągnięć, piłka siatkowa

Summary

Study aim: To assess differences between male and female volleyball players with respect to the degree of motivation for success.

Material and methods: Two groups of volleyball players – 20 male and 20 female ones, from the WKS *Sparta Grodzisk Mazowiecki Sport club* were studied. The SOQ questionnaire was applied.

Results: Significant gender-related differences were noted in the goal orientation (female players attained higher results; $p < 0.05$) and in win orientation (male players attained higher results; $p < 0.001$).

Conclusions: The observed gender-related differences in the achievement motivation of volleyball players speak for a more intense motivation for competitiveness.

Key words: Gender differences; Achievement motivation; Volleyball

Wprowadzenie

Jednym z ważnych mechanizmów wewnętrznych człowieka jest proces motywacyjny, decydujący o poziomie angażowania się, inicjowania, ukierunkowania i utrzymywania aktywności fizycznej i psychicznej ([5], s. 60). Istnieje wiele teorii motywacji odnoszących się do różnych obszarów funkcjonowania człowieka, którego zachowaniem kierują zarówno popędy (motywacja wypływająca z potrzeb biologicznych), jak również potrzeby modyfikowane w procesie uczenia się [3].

Motywacja jest procesem warunkowanym przez czynniki biologiczne, umysłowe i społeczno-kulturowe. W sporcie motywacja osiągnięć uważana jest za kluczowy warunek osiągania pożądanych wyników. Z motywacją w sporcie łączy się pojęcie motywacji osiągnięć, uważanej za proces, od którego zależy osiągnięcie sukcesu. Motywacja osiągnięć w sporcie to potrzeba współzawodniczenia ze standardami doskonałości, tendencja do zmagania się z samym sobą, dążenie do osiągnięcia perfekcyjnego wykonywania czynności. Wypadkowa potrzeby współzawodnictwa (satysfakcja z własnego wykonania) i lęku

przed współzawodnictwem (tendencja do postrzegania rywalizacji jako sytuacji zagrażającej) stanowi motywację do podejmowania współzawodnictwa [1]. W związku z tak istotną rolą motywacji osiągnięć w sporcie, celem badań było określenie jej natężenia u kobiet i mężczyzn trenujących piłkę siatkową.

Materiał i metody

Badane osoby

Badaniami objęto 20 zawodniczek i 20 zawodników w wieku 20 – 30 lat, uprawiających piłkę siatkową w klubie Sparta Grodzisk Mazowiecki. Staż sportowy badanych wynosił co najmniej 6 lat, przy częstotliwości treningów 3 razy tygodniowo.

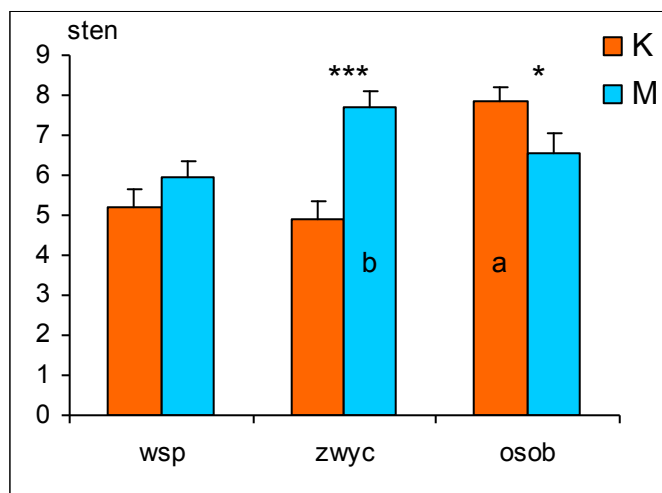
Metoda badań

Badania zostały przeprowadzone Kwestionariuszem Motywacji Sportowych SOQ (*Sport Orientation Questionnaire* autorstwa D.L. Gill i T.E. Deetera, w tłumaczeniu M. Krawczyńskiego [2]), który zawiera trzy podskale: współzawodniczenia, motywacji zwyciężania i motywacji celu.

Motywacja współzawodniczenia – pragnienie podjęcia zadań sportowych i osiągnięcia sukces, potrzeba uczestnictwa w rywalizacji sportowej, staranie się o osiągnięcie sukcesu, gotowość do ciężkiej pracy, doskonalenie umiejętności i gotowość do podejmowania wyzwań we współzawodnictwie – podstawowa, specyficznie sportowa motywacja osiągnięć. Motywacja zwyciężania – pragnienie zwycięstwa w interpersonalnej rywalizacji sportowej, nastawienie na zwycięstwo, a nie wynik. Motywacja celu – potrzeba i dążenie do realizacji celów osobistych w sporcie [4].

Wyniki wyrażono w skali stenowej, a w ich analizie posłużono się testem *t* dla danych niezależnych; poziom $p \leq 0,05$ przyjęto za znamienny.

Wyniki

Ryc. 1. Poziom motywacji osiągnięć siatkarek ($n = 20$) i siatkarzy ($n = 20$) w wieku 20 – 30 lat w wymiarach współzawodniczenia (wsp), zwyciężania (zwyc) i celów osobistych

a – Znamienne ($p < 0,05$) wyższe u siatkarek; b - znamienne ($p < 0,001$) wyższe u siatkarzy

Najwyższą motywację zanotowano w wymiarze celów osobistych, przy czym znamienne ($p < 0,05$) wyższą motywacją ceowały się siatkarki. W wymiarze zwyciężania mężczyźni wyraźnie przewyższali kobiety ($p < 0,001$), brak było natomiast różnic w wymiarze współzawodniczenia, a motywacja ta była relatywnie niska, poniżej 6 stenów.

Dyskusja

Różnice między kobietami i mężczyznami trenującymi piłkę siatkową uwidoczniły się najwyraźniej w dwóch wymiarach motywacji związanej z uprawianiem sportu. Siatkarki były znacząco ($p < 0,05$) bardziej nastawione na realizację celów osobistych, do których należą również cele sportowe. Siatkarze byli natomiast znamienne ($p < 0,001$) bardziej nastawieni na zwyciężanie, które realizowało najsilniej ich pragnienia. Na uwagę zasługuje to, że motywacja współzawodniczenia, podstawowa sportowa motywacja określająca potrzebę uczestniczenia w rywalizacji sportowej oraz gotowości do ciężkiej pracy, nie różnicowała obu badanych grup.

Z obserwacji powyższych wynikają wnioski praktyczne. Ponieważ piłka siatkowa jest dyscypliną zespołową, osiągnięcie sukcesu musi opierać się na pracy całej drużyny realizującej wspólne cele. Charakterystyczna dla kobiet motywacja jednostkowa, powinna zatem być powiązana z możliwością realizacji dążeń osobistych i odpowiedzialnością osobistą za realizację celów zespołowych. Deklarowana przez zawodniczki gotowość do współzawodniczenia i doskonalenia umiejętności przez ciężką pracę, musi być wykorzystywana w budowaniu motywacji zespołowej. Silne dążenia mężczyzn do zwyciężania, również powinny być źródłem budowania motywacji wspólnej, co w powiązaniu z pragnieniem działania i gotowością do ciężkiej pracy, gwarantuje sukces w piłce siatkowej. Stosunkowo niski poziom motywacji w wymiarze współzawodniczenia, zaobserwowany zarówno u siatkarek i u siatkarzy, sugeruje konieczność motywowania obu zespołów w tym kierunku.

Piśmiennictwo

1. Geen R.G. (1999) Motywacja społeczna. [w:] Emocje i Motywacja. B. Parkinson, Colman A.M. (red.), Zysk i S-ka, Poznań.
2. Gill D.L., Deeter T.E. (1988) Development of the Sport Orientation Questionnaire. *Research Quarterly for Exercise and Sport* 59(3):191-202.
3. Łukaszewski W. (2004) Motywacja w najważniejszych systemach teoretycznych [w:] J.Strelau [red.] Psychologia. Tom 2, GWP Gdańsk.
4. Mroczyński Z. (1992) Sport i motywacja osiągnięć w akademickiej edukacji wychowania fizycznego. AWF, Gdańsk.
5. Zimbardo P.G., Johnson R.L., McCann V. (2010) Motywacja i uczenie się, PWN Warszawa.

Otrzymano: 14.10.2015

Przyjęto: 17.12.2015

© Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej, Pruszków

ISSN 2391-8640

Adres autora: magoracy@wp.pl

Dane wykorzystane w tym artykule pochodzą z pracy magisterskiej współautorki (M.O.)